

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
isikuandmete kaitse asjas nr 2.1.-3/18/605

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni õigusdirektor Raavo Palu
Otsuse tegemise aeg ja koht	02.05.2018 Tallinnas,
Vaide esitamise aeg	09.03.2018
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni 07.03.2018 menetluse lõpetamise otsus 2.1.-1/18/316
Vaide esitaja	Eraisik I
Vaide esitaja volitatud esindaja	Eraisik II e-post: xxxxx.xxxxx@mail.ee

RESOLUTSIOON:**Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel otsustan:**

- **jätta vaie rahuldamata, kuna Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool on edastanud Maardu Linnavalitsusele andmeid seaduse alusel, millisel juhul isik ei saa keelata andmete edastamist**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1)06.02.2018 esitas vaide esitaja kaebuse Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikooli vastu. Oma kaebuses leidis vaide esitaja järgmist:

Maardu Linnavalitsus on esitanud Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikoolile taotluse, et talle väljastataks Eraisik I päevaplaan ja koolis viibimise graafik ning info kas Eraisik I on viibinud koolis tugiisikuga. 04.02.2018 edastas Kaebaja Vastustajale päringu, mis põhjusel on andmed

väljastatud tema nõusolekuta ning informeeris edaspidiseks, et ei nõustu tema isikuandmete sellise väljastamisega. 5.02.2018a teatas Vastustaja et ei ole edastanud andmeid kuid plaanib need siiski nõusolekuta edastada kuna tegemist on ametliku järelepärimisega, millele koolil on kohustus vastata ja järelepärimine ei puuduta delikaatset infot.

Samal päeval saadeti kooli päring, millise seaduse alusel plaanitakse isikuandmeid ilma nõusolekuta avaldada, IKS § 11 lg 3 järgi on andmesubjektil õigus igal ajal nõuda isikuandmete avalikustajalt isikuandmete avalikustamise lõpetamist. Antud küsimus jäi aga vastuseta, Vastustaja pidas vajalikuks selgitada, et kool ei ole väljastanud delikaatseid isikuandmeid vanema nõusolekuta. Kooliskäimine, päevaplaan ja kooli töötajate koosseis ei ole õpilase kohta käivad delikaatseid isikuandmed. Kool peab seadustest väga punktuaalselt kinni.

Kirjavahetusest nähtub, et kool peab isikuandmeteks üksnes delikaatseid isikuandmeid, millele nende hinnangul laieneb IKS. Ning juhul kui neile esitatakse ametlik päring, siis vastamise kohustus tähendab nende hinnangul et isikuandmeid võib täiesti suvaliselt jagada ... nagu me teame siis päris nii see ikkagi ei ole.

Käesolevaks hetkeks on selgunud et Linnavalitsus on soovinud infot ka selle kohta kas Erasik I on koolis olnud tugiisik, ehk antud info annab juba mõningase ülevaate Erasiku I tervislikust seisundist ehk tegemist oleks delikaatse infoga.

Maardu Linnavalitsusele on tehtud ka päring mis eesmärgil ta andmeid kogub, ning sellele lubati vastata 30 päeva jooksul, eeltoodust tulenevalt võib järeldada et andmete kogumise eesmärk ei ole väga selge neile endalegi. Ning Kaebaja ei ole neile andnud ka õigust oma andmete töötlemiseks.

Isikuandmete avalikustamist käsitleb IKS § 11, ainsaks erandiks nõusoleku ja seaduse puudumisel on lg 2 mille kohaselt võib isikuandmeid ilma andmesubjekti nõusolekuta ajakirjanduslikul eesmärgil töödelda ja avalikustada meedias. Maardu Linnavalitsuse puhul me ilmselt ajakirjanduslikust eesmärgist rääkida ei saa, ning Erasik I ei ole ka avalikuelu tegelane. Kaebaja on nõudnud IKS § 11 lg 3 alusel et tema andmeid ei avalikustataks, § 21 lg 3 järgi sooritab andmete töötleja toimingut viivitamatult, kuid ka sellest ei pea kool mitte kui miskit. Isegi juhul kui koolil oleks esinenud mingigi alus jätta nõue rahuldamata tulnuks neil seda § 21 lg 3 viimase lause järgi põhjendada, kuid ka sellist põhjendust pole kool esitanud.

IKS § 14 lg 2 kehtestab reeglid isikuandmete edastamisele või nendele juurdepääsu võimaldamisele andmesubjekti nõusolekuta. Ennekõike võiks nendest variantidest kõne alla tulla p 3, mille kohaselt kui kolmas isik taotleb teavet, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites ja taotletav teave ei sisalda delikaatseid isikuandmeid ning sellele ei ole muul põhjusel kehtestatud juurdepääsupiirangut võib andmed avaldada. See aga ei tule kõne alla ainuüksi seetõttu, et AvTS § 35 lg 1 p 12 järgi on teabevaldaja kohustatud tunnistama teabele juurdepääsupiirangu, mis sisaldab isikuandmeid, kui teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatust. Selliseks teabeks saab otseselt pidada konkreetse isiku päevakava ja liikumisgraafikut (kooliskäimise graafikut). Kirjavahetusest jääb mulje, et ka see nõue on koolis täitmata, selline rikkumine aga ei saa olla vabanduseks andmete suvalisele laialijagamisele.

Vaide esitaja palus oma kaebuses teha koolile ettekirjutus isikuandmete avalikustamise või nendele juurdepääsuvõimaldamiselõpetamiseks

2) 21.02.2018 tegi inspeksioon Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikoolile järelepärimise, milles paluti selgitada, millisel õiguslikul alusel Maardu linnavalitsus koolilt Erasiku I andmeid küsis.

3) 06.03.2018 vastuses inspeksiooni järelepärimisele on Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool selgitanud, et Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 35 lg 4 kohaselt on kool kohustatud õppes puudumiste üle arvestust pidama. Sama seaduse alusel on kool kohustatud õpilase huvides tegema koostööd õpilase elukohajärgse valla- või linnavalitsusega. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.

30.01.2018 laekus Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikoolile järelepärimine Maardu Linnavalitsuse sotsiaalabi osakonnalt. Kuna järelepäringus puudus viide päringu õiguslikule alusele, võttis kooli õppejuhi ja direktori kohusetäitja telefonitsi ühendust päringu saatjaga. Telefonivestluses selgus, et esitatud päringu õiguslikuks aluseks on haldusmenetluse seaduse § 38 lg 1, mille kohaselt on haldusorganil õigus nõuda haldusmenetluse käigus menetlusosaliselt ning muudelt isikutelt nende käsutuses olevate tõendite ja andmete esitamist.

Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool peab oluliseks lisada, et lähtudes lastekaitse seaduse § 8 lg 1, peavad lapse õiguste ja heaolu tagamiseks riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste ametiasutused ja nende ametiisikud ning avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud juriidilised isikud tegema omavahel valdkondadeülevalt koostööd kõigi lastele suunatud meetmete planeerimisel, rahastamisel ja rakendamisel. Sama seadus (§ 21) sätestab ka lapse huvide väljaselgitamise ning last mõjutavate otsuste kavandamisel ja vastuvõtmisel lapse huvidest lähtumise põhimõtte.

4) 07.03.2018 lõpetas Andmekaitse Inspeksioon menetluse kuna rikkumist ei tuvastatud.

VAIDE ESITAJA NÕUE ja SELETUS:

Olen saanud menetluse lõpetamise teate 07.03.2018a. Vastavalt teatele puudus volikiri, käesolevaga edastan tagasiulatuva volikirja. Ühtlasi palun lõpetamise otsuse tühistamist ja menetluse taastamist, vajadusel palun käsitleda käesolevat kirja vaidena.

Teatest nähtuvalt on otsus tehtud kahel peamisel põhjendusel:

1. põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 35 lõikest 4, kohaselt on kool kohustatud õppes puudumiste üle arvestust pidama. Sama seaduse § 36 lõige 3 alusel on kool kohustatud õpilase huvides tegema koostööd õpilase elukohajärgse valla- või linnavalitsusega.

2. Mis puudutab küsimust tugiisiku tunnis osalemist, siis selliste andmete edastamine põhineb haridus- ja teadusministri määrusel „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, mille § 3 lõike 7 alusel on teenuste korraldamisega seotud isikutel õigus avaldada üksteisele isikuandmeid, mahus ja ulatuses, mis on vajalik õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks.

Sotsiaalhoolekande seaduse § 5 lõike 1 järgi korraldab sotsiaalteenuste andmist elukohajärgne omavalitsus. Kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja roll on tugiisiku teenuse vajadust ja eesmärkide täitmist perioodiliselt hinnata. See eeldab ka kooliga põhjendatud ulatuses isikuandmete vahetamist.

Kaebaja ei ole nõus eeltoodud seisukohtadega järgmistel põhjustel:

1. PGA § 36 lõige 3 kohaselt, kui vanem ei ole kooli õpilase puudumisest teavitatud ning koolil ei õnnestu puudumise põhjust välja selgitada, teavitab kool hiljemalt järgmisel õppes puudumise päeval sellest õpilase elukohajärgset valla- või linnavalitsust. Sellisel juhul on valla- või linnavalitsus kohustatud korraldama meetmete rakendamise puudumise põhjuste väljaselgitamiseks ja koolikohustuse täitmise tagamiseks. Eeltoodust tulenevalt tuleb koolil teavitada õpilase puudumisest omavalitsust, käesoleval juhul ei ole kooli üritanud ise välja selgitada miks Erasik I on koolist puudunud ning pole ise ka omavalitsusse pöördunud.

Teadaolevalt on Erasikul I küll olnud üks puudumine kuid sellest on kooli teavitatud koheselt kui Erasik I haigeks jäi, seega näidatud alus ei käi käesoleva juhtumi kohta.

2. Antud alused võiksid isegi olla põhjendatud, juhul kui Erasikule I oleks kooli määratud tugiisik. Võimalik et avalduses on jäänud antud osa veidi segaseks, kuid Erasikule I pole mitte kunagi koolis tugiisikut olnud, ta pole seda taodelnud ega ka saanud. Maardu Linnavalitsus käsitleb kooli küll järjepidevalt päevakeskusena (üheski teises keskus või kohas Erasik I ei käi kui koolis ning menetluse käigus on linnavalitsusele korduvalt ka öeldud et Erasik I vajab kooli välisel ajal tugiisikut), kuid lisan ka Maardu Linnavalitsuse korralduse 808, mis oli tol hetkel kehtiv ja millest nähtub et Erasik I vajab abi päevakeskuse välisel ajal sotsiaalsete oskuste arendamiseks ja ühiskonnaelus osalemiseks.

Tugiisikut ei ole määratud kooli, kool ei ole teenuse korraldamisega seotud isik, ning eeltoodu tõttu langeb ära ka otsuses väljatoodud põhjendus andmete edastamise õiguslikuks aluseks.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Esmalt märgin, et algupärase kaebuse esitas Erasik I, mis lõppes menetluse lõpetamise otsusega 07.03.2018. Selle järgselt esitas Erasik II 09.03.2018 vaide, millele lisan ka volikirja, millega Erasik I justkui oleks volitanud Erasikut II esindama erinevates menetlustes Andmekaitse Inspeksioonis. Juhin vaide esitaja tähelepanu, et esitatud volikiri ei olnud digitaalselt allkirjastatud – see oli tõstetud DigiDoc digikonteinerisse, kuid sellele ei olnud lisatud Erasiku I digitaalselt allkirja. Sellest hoolimata lahendas Andmekaitse Inspeksioon esitatud vaide ning rõhutan, et see ei mõjutanud käesoleva vaideotsuse tegemist.

Olen tutvunud nii kaebuse kui menetluse lõpetamise peale esitatud vaidega ning jätan vaide rahuldamata järgmistel põhjustel.

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 4 lg 1 sätestab, et isikuandmed on mis tahes andmed tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta, olenemata sellest mis kujul need andmed on. Avaliku teabe seadus (AvTS) § 35 lg 1 p 12 kohaselt tuleb kehtestada piirang isikuandmetele, mille avalikuks tulek võib oluliselt kahjustada isiku eraelu puutumatus. IKS § 10 lg 1 kohaselt võib isikuandmeid töödelda, sh ka edastada kas isiku nõusolekul või seaduse alusel. AvTS § 38 lg 3 kohaselt on riigi ja kohaliku omavalitsuse ametnikel juurdepääsuõigus ka piiranguga isikuandmetele oma ametiülesannete täitmiseks.

Tulenevalt eeltoodust on inspeksioon seisukohal, et piiranguga andmeteks on nii fakt, et tegemist on erivajadusega õpilasega kui teave tema koolist puudumiste kohta.

Antud juhul tuleb tähelepanu juhtida selle, et kool ei ole omaalgatuslikult edastanud andmeid Maardu Linnavalitsusele, vaid Maardu Linnavalitsus on andmeid koolilt küsinud. Kuna linnavalitsuse järelepärimisest ei selgunud, mis alusel andmeid küsitakse, siis nagu selgub kooli vastusest inspeksioonile, on kool võtnud linnavalitsusega täiendavalt ühendust ning küsinud linnalt õiguslikku alust andmete küsimiseks. Kooli selgituste kohaselt on linnavalitsus selgitanud, et andmete küsimise aluseks on haldusmenetluse seaduse § 38 lg 1, mille kohaselt on haldusorganil (kelleks on linnavalitsus) õigus küsida menetlusosalistelt ja muudelt isikutelt nende käsutuses olevate tõendite ja andmete esitamist, mille alusel haldusorgan teeb kindlaks asja lahendamiseks olulised asjaolud.

Eeltoodu ei tähenda alati seda, et haldusmenetlust viiakse läbi isiku suhtes kelle kohta andmeid küsitakse (näiteks võib olla menetlus tugiisiku teenuse osutaja suhtes). Seega kui linnavalitsus viis läbi mingit haldusmenetlust, mille käigus oli vajalik küsida koolilt vastavaid andmeid, siis toimus andmete töötlemine (edastamine) seaduse alusel ning sellisel juhul ei saa isik keelata andmete edastamist. Siinkohal selgitan, et isik saab keelata oma andmete töötlemise, sh edastamise ainult juhul kui andmete töötlemine toimub nõusoleku alusel. Kui aga andmete töötlemine toimub seaduse alusel, siis puudub isikul õigus/võimalus keelata oma andmete töötlemine.

Kuigi koolil on õigus töödelda ja vajadusel ka edastada andmeid omavalitsusele põhikooli- ja

gümnaasiumiseaduse alusel, on kooli vastusest mulle arusaadavalt toimunud andmete edastamine siiski haldusmenetluse seaduse § 38 lg 1 alusel. Kahjuks ei ole seda aga vaide esitajale selgitatud, mistõttu on vaide esitamine ka põhjendatud.

Kuna antud juhul on kool küsinud linnavalitsuselt telefonitsi õiguslikku alust enne andmete edastamist ning koolil puudub võimalus sekkuda linna poolt läbiviidavasse haldusmenetlusse, siis ei saa kool hinnata ka andmete küsimise vajalikkust, mistõttu sai kool andmete edastamisel lähtuda küsimise alusest. Ka AvTS § 38 lg 3 sätestab, et riigi ja kohaliku omavalitsuse ametnikul või töötajal on juurdepääsuõigus oma ametiülesannete täitmiseks piiranguga teabele. Seega on andmete küsimine ja edastamine toimunud seaduse alusel. Antud juhul ei ole tuvastatud, et küsitud andmeid oleks edastatud muudele kolmandatele isikutele.

Kui vaide esitaja on seisukohal, et linnavalitsusel ei olnud käimas ühtegi haldusmenetlust, mille käigus oleks vajalik vastavaid andmeid küsida, siis tuleks küsida täiendavaid selgitusi linnavalitsuselt ning vajadusel esitada kaebus linnavalitsuse tegevuse peale. Nimelt sätestab AvTS § 14 lg 5, et teabenõudja ei tohi ameti- või tööülesannete täitmise ettekäändel või ametiseisundit kasutades taotleda teabele juurdepääsu isiklikul eesmärgil.

Lähtudes eeltoodust, et Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool on enne andmete edastamist küsinud linnavalitsuselt andmete küsimise õiguslikku alust ning linnavalitsusel on õigus haldusmenetluse seaduse § 38 lg 1 alusel nõuda andmete edastamist, siis oli koolil kohustus andmeid edastada ning kool on käitunud õiguspäraselt, mistõttu menetluse lõpetamine kooli suhtes oli õiguspärane. Eeltoodust tulenevalt jätan vaide rahuldamata.

Küll aga nõustun vaide esitajaga selles, et ei Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool ega ka inspeksioon ei ole vaide esitajale arusaadavalt selgitanud andmete edastamise õiguslikku alust ehk siis ei ole nõuetekohaselt täitnud selgitamiskohustust. Siiski on sellekohased selgitused leitavad käesolevast vaideotsusest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Raavo Palu

õigusdirektor

peadirektori ülesannetes